

HÖGSTORP SKOLAS LIKABEHANDLINGSPLAN OCH PLAN MOT KRÄNKANDE BEHANDLING LÄSÅRET 2016/2017

Gäller skola, förskoleklass och fritidshem

Lagar och styrdokument

Skollagen 1 kap 2 § Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar såsom människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Läroplanen 1 kap Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan skall gestalta och förmedla. --- Skolan skall främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling skall präglade verksamheten. Ingen skall i skolan utsättas för mobbning. Tendenser till trakasserier skall aktivt bekämpas.

Diskrimineringslagen 3 kap. 16 § och skollagen 14a kap 8 § Skolan ska varje år i samverkan med personal, elever och föräldrar upprätta två planer för likabehandlingsarbetet, **en likabehandlingsplan** (diskrimineringslagen 3 kap. 16 §) och **en plan mot kränkande behandling** (skollagen 14a Kap. 8 §). Vi har valt att sammanföra planerna till en plan där vi beskriver vårt arbete med likabehandling och vårt arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Lagens syfte är att skydda barn och elever mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och den förtydligar skolans ansvar när det gäller att garantera alla barns och elevers trygghet i skolan. En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Alla elever har rätt att vistas i skolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling.

Vår plan

Denna likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling gäller Högstorps skola (skolan, förskoleklassen och fritidshemmet) och har utarbetats tillsammans med personal, elever och föräldrar. Vi vill genom denna plan främja barn och elevers lika rättigheter och möjligheter och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Kränkningar av elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskriminering innebär att en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Diskriminering förutsätter någon form av makt och i skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering.

Direkt diskriminering En elev får inte missgynnas genom särbehandling på grund av någon av de fem diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering En elev får inte missgynnas genom att till synes neutrala ordningsregler mm tillämpas så att de får en i praktiken diskriminerande effekt.

Kränkande behandling är handlingar som kränker elevers värdighet vid enstaka tillfällen eller återkommande. Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet eller med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag. En viktig utgångspunkt är att den som uppger att hon/han blivit kränkt, *alltid* måste tas på allvar.

Exempel på kränkningar är:

- Fysiska (slag, knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosociala (utfrysning, blickar, alla går när man kommer)
- Texter och bilder (sms, mms, fotografier, sociala medier, skrivna meddelanden)

Tillrättavisande från skolpersonal för att upprätthålla god ordning och arbetsmiljö är inte kränkande behandling.

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Vår värdegrund

Alla människor, både barn och vuxna, är lika mycket värda och var och en har rätt att bli respekterad för den man är. Vi vill ha en skola som präglas av trygghet, respekt och ansvarstagande.

Vårt mål

- *Alla elever kommer till skolan och känner sig trygga och respekterade.*
- *All eventuell förekomst av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling upptäcks tidigt och stoppas omedelbart.*

Vårt ansvar

ALLA, personal, elever och föräldrar, har ansvar för att förhindra varje försök till diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. *Alla måste våga se och ingripa!*

Rutiner för att upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Elever:

- Varje klass ska på sina klassråd (inför elevråd och vid behov) som en stående punkt diskutera arbetsmiljö och eventuell förekomst av diskriminering, trakasserier och kränkningar.
- Alla pedagoger stöttar eleverna att våga säga nej och att aldrig acceptera att någon blir diskriminerad, trakasserad eller kränkt utan att omgående tala om det för personal på skolan.

Personal:

- Elevvärenden lyfts i nätverken för att skapa en aktuell bild av situationen på skolan.
- Diskussion om arbetsmiljö, arbetsmiljö och ev förekomst av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling är en stående punkt vid nätverksskonferenser.
- All personal har skyldighet att snarast rapportera till rektor om det finns misstanke om eller tendens till kränkande behandling mellan elever eller mellan elev och personal.

Föräldrar:

- Elevernas föräldrar ska känna sig delaktiga i vad som händer och ha en dialog med skolan.
- Kontakt tas med elevens lärare eller rektor vid misstanke om eller tendens till diskriminering av elever eller trakasserier/kränkningar mellan elever eller mellan elev och personal.

Åtgärder vid upptäckt

Elev – elev:

Vid mindre incidenter mellan elever ingriper den personal som finns i närheten.

Om det är en incident som ska meddelas föräldrar är det den personal som var med som gör det.

Vid allvarligare trakasserier/kränkningar:

- Arbetslaget utreder och gör nödvändiga åtgärder.
- Skolpersonal runt eleverna informeras för att vara mera observanta och skärpa bevakningen
- Föräldrarna informeras (av klasslärare/mentor)
- Rektor informeras.
- Dokumentation görs (av klasslärare/mentor)
- Incidenter och olycksfall registreras i LISA (av den personal som är närvarande eller får informationen om incidenten/olycksfallet.)
- Rektor anmäler till huvudmannen
- Rektor och skolans elevhälsoteam (rektor, skolsköterska, speciallärare) utreder om vidare behov
- Ev anmälan till områdesövergripande elevhälsoteam (skolpsykolog, skolkurator, specialpedagoger)

Vuxen – elev:

- Om en elev blir diskriminerad/trakasserad/kränkt av någon vuxen tar eleven snarast kontakt med någon personal, skolsköterskan eller rektor.
- Kontakt tas med rektor som utreder och gör en kartläggning av det som hänt.
- Rektor samtalar med den vuxne respektive med eleven var för sig.
- Föräldrar informeras (av rektor)
- Rektor dokumenterar händelsen.
- Rektor anmäler till huvudmannen

Elev – vuxen:

- Då en elev kränker en vuxen faller det under Arbetsmiljölagen
- Den vuxne kan ta kontakt med rektor
- Rektor samtalar enskilt med eleven
- Föräldrar informeras av rektor
- Rektor dokumenterar händelsen.
- Vid upprepade förseelser anmäler rektor till skyddsombudet.

Dokumentation

- Det är viktigt att vi dokumenterar tillbud och händelser och vilka åtgärder vi gjort.

Utvärdering

- Rektor och skolans elevhälsoteam ansvarar för att planen utvärderas i okt/nov varje år.
- Resultatet av utvärderingen tas med i vårt systematiska kvalitetetsarbete
- En ny likabehandlingsplan upprättas utifrån kartläggningen och utvärderingen.

Utvärdering av likabehandlingsplanen

Enligt det systematiska kvalitetsarbetet/årshjulet ska trivselenkät genomföras i oktober.

Rektor tillsammans med skolans elevhälsoteam (rektor, skolsköterska och speciallärare) är ansvariga för utvärdering och kartläggning.

Aktuell kartläggning

I oktober 2016 genomfördes en enkät med samtliga elever på skolan. De påstående som eleverna i åk 4-6 fick svara på var:

1. **Hur känner du dig när du tänker på att vara i skolan?** Mycket dåligt 1 2 3 4 Mycket bra
2. **Hur tycker du det är att arbeta i skolan?** Mycket dåligt 1 2 3 4 Mycket bra
3. **Har du arbetsro i klassrummet?** Nästan aldrig 1 2 3 4 Nästan alltid
4. **Har du någon att var med på rasterna?** Sällan 1 2 3 4 Oftast
5. **Är du rädd för någon på rasterna?** Oftast 1 2 3 4 Sällan
6. **Hur känner du när du tänker på idrotten?** Mycket dåligt 1 2 3 4 Mycket bra
7. **Hur tycker du det är att äta i matsalen?** Mycket dåligt 1 2 3 4 Mycket bra
8. **Känner du dig trygg i skolan?** Sällan 1 2 3 4 Oftast
9. **Känner du dig trygg på väg hem från skolan?** Sällan 1 2 3 4 Oftast
- A. **Finns det någon i klassen/gruppen som inte får varar med på rasterna?** Ja Nej
- B. **Finns det någon på skolan som du tycker är mobbad?** Ja Nej

Varje klasslärare i alla årskurser fick sammanställa svaren i sin klass för att kunna komma åt klimatet i just sin klass. Sedan har det gjorts en sammanställning av enkäten för hela skolan.

Sammanställningen mellanstadiet visar att det inte skett några stora förändringar från föregående år när det gäller trivsel och trygghet. De allra flesta eleverna känner sig trygga i skolan eller på vägen från skolan. Det är få som känner sig utanför eller känner oro inför skolsituationen. Den största förändringen i årets undersökning är när det gäller arbetsron i klassrummet. Att arbeta i skolan upplever fler elever som sämre än tidigare års undersökningar. Fler upplever i årets undersökning även att det mer sällan är riktigt bra arbetsro men delen som upplever det riktigt dåligt är oförändrad. Färre elever tycker att det är mycket bra att äta i matsalen än tidigare undersökningar och det finns nu elever som upplever det mycket dåligt, vilket inte var fallet innan.

Flertalet uppger att de tycker att alla har någon att vara med på rasterna och det är samma resultat som förra året, och jämfört med förra årets undersökning så är det betydligt färre som tycker att någon på skolan är mobbad.

I enkäten för åk F-3 fick eleverna svara på hur de känner sig i olika situationer: glad, okej, känns inte bra

1. **På väg till skolan**
2. **Tänker på lektionerna**
3. **Tänker på klasskamraterna**
4. **Tänker på rasterna**
5. **Tänker på gymnastiken**
6. **Att äta i matsalen**
7. **Känner mig trygg i skolan**
8. **På väg hem från skolan**
- A. **Känner att du har någon vuxen att gå till om du behöver hjälp** ja nej

Sammanställning lågstadiet visar att det inte skett några större förändringar sedan förra året. På samtliga frågor var det mellan 1-3% som svarade att det inte känns bra, medan resten svarar att de känner sig glada eller att det känns okej när de tänker på påståendena ovan. Det resultat som visade en

förändring var vägen från skolan, där fler känner att det inte känns bra. Efter lite efterforskning visade det sig att eleverna hade så roligt på fritids att de inte ville gå hem. Det var 98% av eleverna som svarar ja på frågan om de tycker att de har någon vuxen att gå till om de behöver hjälp. Slutsatsen man kan dra av svaren är att de flesta känner sig trygga i skolan. Det är få som känner sig utanför eller oro inför skolsituationen.

På den trivselenkät som genomfördes i förskoleklass och på fritids fick eleverna svara på en tregradig skala (känner sig glad, känner att det är okej, tycker inte det känns okej) hur de känner sig i följande situationer:

- 1. När du ska till fritids?**
- 2. När du ska vara ute på skolgården**
- 3. När du tänker på kamraterna**
- 4. När ni ska på utedag**
- 5. När du ska äta frukost**
- 6. När du ska äta mellanmål**
- 7. Jag känner mig trygg på fritids**

På samtliga frågor var det endast 1-3% att det inte känns okej. På frågan om du känner att du har någon vuxen du kan gå till om du behöver hjälp svarade 98% ja. På frågan om frukost så har det räknats ut på de barn som har morgonomsorg på fritids, och det var av dem 4% som inte tyckte det kändes okej när de tänkte på frukost. När det gäller frågan om tryggheten på fritids har vi fått en positiv ökning. Det är fler som tycker det är bra och färre som svarar "så där" eller "dåligt". De flesta barn känner sig trygga på fritids och nästan alla känner att de har en vuxen de kan gå till när de behöver hjälp. Mest förändring är det på frågan om utedagar. Det är fler barn detta år som inte gillar utedagarna.

Förebyggande arbete utifrån kartläggning

Analys och åtgärder utifrån elevenkät, samtal mellan elever och personal, skolsköterskans hälsosamtal samt personalens arbete i arbetslag

Vi bedömer att vi har en skola där våra elever är trygga och trivs på skolan. Det förekommer dock en del incidenter där elever kränker varandra med blickar och ord. Detta är mycket viktigt att komma åt och jobba tillsammans med för att det inte ska förekomma. Vi behöver också hjälpa de elever som inte tycker det är okej i skolan av olika anledningar.

Skolans gemensamma ordningsregler/trivseregler har reviderats.

Ett arbete med ett gemensamt material att använda i värdegrundsarbetet med eleverna har arbetats fram.

Förebyggande och främjande arbete

- Alla på skolan - personal, elever och föräldrar - hjälps åt för att förhindra och motverka alla former av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.
- Vår likabehandlingsplan och ordningsregler/trivselregler tas upp och diskuteras vid klassråd och vid föräldramöten vid varje läsårs början. På klassråden under läsåret ska likabehandling, trygghet och arbetsro diskuteras.
- Vi arbetar kontinuerligt med värdegrundsarbete (samtal, värdegrundsövningar mm) i de olika elevgrupperna för att alla ska bli medvetna om vilket beteende som accepteras och vad som inte är tillåtet. Hur vi ska bemöta varandra på ett sätt som känns bra och tryggt för alla. Det har tagits fram ett värdegrundsmaterial som pedagogerna ska använda aktivt i elevgrupperna.
- Det har tillsammans elever och pedagoger tagits fram gemensamma trivselregler för de olika områdena på skolan (skolgård, matsal, bibliotek, idrott, fotbollsplan, cykelparkeringen, stenskogen, runt hus 07).
- Vi hjälps åt för att skapa ett öppet och tillåtande klimat så att alla elever känner trygghet i att de kan gå till vilken vuxen som helst och få hjälp.
- Vi anpassar lokaler och undervisningsmetoder så att alla elever ges samma möjligheter.
- Det finns ett elevhälsoteam på skolan (rektor, skolsköterska, speciallärare) som träffas varannan vecka. Där tas olika elevärenden upp. Vid behov kopplas det områdesövergripande elevhälsoteamet (skolpsykolog, skolkurator, specialpedagoger) in.
- Det finns ett rastvaktsschema där all personal ingår och är ute på rasterna med eleverna. På nätverk informerar personalen varandra om det behövs extra vuxennärvaro vid speciella platser eller grupper.
För att som elev veta vilken vuxen man kan vända sig till på rasten är det viktigt att rastvaktsschemats tider följs av de vuxna och att man som rastvakt har en gul väst på sig.
- Det finns just nu tretton rastfaddrar som finns med fördelade på nästan alla förmiddagsraster och lunchraster i veckan. Dessa använder en gul väst.
- Respektive arbetslag (personal) ansvarar för att i början av läsåret och fortlöpande under läsåret med sina elever diskutera skolan grundvärderingar, hur en bra kompis ska vara samt skolans ordningsregler/trivselregler. Arbetslagen ska också i det kollegiala lärandet ha erfarenhetsutbyte om hur man arbetar förebyggande med sina elever och hur man gör när det sker kränkningar.
- Vi har ett elevråd med elevrepresentanter från varje årskurs. Det är elevråd en gång per månad då man träffar en utsedd lärare och rektor. Från klassråden tar elevrådsrepresentanterna med sig det som tagits upp på klassråden.
- Det finns trivselregler i varje klassrum
- Personal och elever i varje årskurs arbetar tillsammans i olika konstellationer för att lära känna varandra och skapa trygghet och trivsel
- I det gemensamma arbetet Världen och vi träffas alla elever och personal för olika gemensamma aktiviteter på skolan.
- Det är personalen som har ansvaret för gruppindelningen i undervisning, placering i klassrummet och i matsalen
- Det finns en fadderverksamhet Förskoleklass och åk 3.
- Inför jul och påsk har förskoleklass – åk 3 och åk 4-6 gemensamma aktiviteter.
- Skolledningen träffar föräldraföreningen några gånger per termin för att kunna kommunicera med föräldrarna om arbetet på skolan och arbetsmiljön
- Skolsköterskan har hälsosamtal med eleverna
- Personalen äter pedagogiska luncher och mellanmål med eleverna